

PEL·LÍCULES - SÈRIES

Crist es cola a milions de llars de la mà de *The Chosen*

Daniel Arasa¹

The Chosen narra la vida de Jesucrist a través de les persones amb qui es va relacionar en vida i que més el van conèixer, sobretot els deixebles i Maria Magdalena. És una visió original, a més de suggeridora i atractiva. Un col·laborador de CinemaNet, José Vicente Luján, va escriure que “es tracta d’un producte diferent, fresc, que se segueix amb un enorme interès conforme avança”. La vida de Crist entra amb molta naturalitat a la llar de moltes famílies a través de la tele, la tauleta, el mòbil.

Més de 600 milions de persones d’uns 140 països han visionat (fins al febrer de 2024) algun capítol de la sèrie *The Chosen* (Els Elegits) i es calcula que uns 110 milions l’han anat veient amb regularitat fins ara, quan comença la quarta temporada d’emissió. És un veritable fenomen del cinema religiós. Figura en el rànquing dels IMDD Top 250 (de pel·lícules i sèries més reconegudes per votació popular) com la segona sèrie més valorada de tots els temps. Cal afegir que aquella xifra multimilionària d’espectadors es limita als que l’han visionat en l’App pròpia, i no inclou els que l’han seguit per les grans plataformes, que inicialment als Estats Units va ser Netflix, a Espanya Movistar Plus, i altres a diversos països, però al 2024 ja arriba a les grans pantalles de molts més països i fins i tot comença en obert a televisions, com en el cas espanyol l’emissió a TV2 de quatre capítols de la primera sèrie a la Setmana Santa de 2024. En vista de l’evolució de l’audiència, directius d’Angel Studios, la productora de la sèrie amb seu a Texas, han declarat que tot indica que se superaran de molt els mil milions d’espectadors, perquè hi ha previstes fins un total de set temporades.

No és fàcil fer un producte com aquest si es vol ser fidel a la història, i més amb tants capítols. La vida de Jesucrist és massa coneguda per tothom com perquè els guionistes es puguin permetre gaires llicències que en canviïn el contingut. Evidentment, si es vol ser fidel a la vida del Jesús històric que descriuen els Evangelis, fins i tot prescindint que es cregui o no en la seva doctrina. El que aporta la sèrie és, sobretot, frescor, autenticitat als personatges fent-los molt naturals, propers i intel·ligibles. Són tots persones molt normals, però diversos. Fins i tot ho és la figura de Jesucrist, que no es gaire guapo, a diferència de com apareix en molts de films de contingut religiós, i que es relaciona amb els altres amb una gran naturalitat, fent bromes, i fins i tot balla amb tothom als cors que es formen a les festes

familiars o d'amics. Tampoc la Verge Maria és d'especial bellesa física.

Les seqüències permeten apreciar com Jesús impacta a tots els que es troben amb ell, com afloren els conflictes interns de les persones, les seves circumstàncies personals i laborals o les dificultats en la vida de les famílies. Un aspecte que resulta especialment cridaner en algun dels capítols és com plasma la senzilla, directa, commovedora i empàtica relació de Jesús amb els nens. També és molt bona la descripció de l'entorn polític i social, com les formes de treball, la presència dels responsables de les institucions religioses jueves de l'època o la pressió colonial de l'Imperi romà mitjançant els recaptadors d'impostos.

La sèrie és visionada de forma preferent per persones cristianes, però també per moltes que no ho són. Julie Molina, colombiana responsable de la promoció de *The Chosen* als països llatinoamericans, va declarar a Vox Populi que “molts dels nostres seguidors no són cristians, no creuen en la història que contem, però els resulta entretinguda de veure. Fins i tot ens han arribat opinions positives de satanistes”. En aquest sentit, els promotors fan difusió i publicitat recordant que Jesucrist ha estat una de les persones més importants de la història de la Humanitat. Per una altra banda, asseguren que han rebut informació de molts que manifesten haver-se acostat o tornat al cristianisme –ja sigui catòlic o protestant– arran de seguir la sèrie. Val la pena senyalar que bona part dels promotors i creadors de la sèrie no són catòlics, sinó evangelistes.

L'estratègia de promoció empresarial consisteix a projectar-ho primer en cinemes en una única sessió, per passar després a les televisions. En el cas d'Espanya, els primers capítols de la tercera i quarta temporada es van projectar al cinema Verdi de Barcelona. Els de la tercera amb la participació de Derral Eves, productor de la sèrie i directe col·laborador amb el seu director, Dallas Jenkins. Eves va impartir també un taller sobre audiovisual i la mateixa sèrie a Betel, iniciativa d'una jornada d'oració, música i testimonis de l'arquebisbat de Barcelona dedicat als joves. El contacte dels promotors amb Catalunya va tenir una altra vessant, rebent Derral Eves el premi extraordinari “Família” de CinemaNet amb motiu de la 25a edició d'aquests premis cinematogràfics. Tot això en un viatge llampec d'un dia i mig a Barcelona el maig de 2023.

Un aspecte fonamental a tenir en compte, més enllà del contingut religiós profundament valuós i de la seva bona realització cinematogràfica, és que la sèrie ha estat finançada per *crowdfunding*, finançament col·lectiu en línia. Aquest sistema de micro-donacions va permetre recaptar en la primera temporada 8 milions de dòlars, van assolir-ne 12 milions per a la segona, van superar-ne els 24 milions per a la tercera i promotors diuen que anava pels 100 milions a la quarta. És el major èxit de *crowdfunding* de tots els

temps en el camp audiovisual. Gairebé totes les donacions provenen fins ara dels Estats Units, però es van generalitzant a altres països. A més de l'aspecte econòmic, la implicació de tantes persones en el finançament significa que milers participen en la promoció i en la difusió boca-orella.

Tampoc hi manquen crítiques

A títol personal, fins i tot sense ser-ne un fan, considero que *The Chosen* és, en el seu conjunt, una sèrie molt positiva. Que d'una forma natural i a la vegada atractiva i continuada Jesús entri tant a les cases d'una societat occidental secularitzada on els mitjans de comunicació donen una gran quantitat de productes avariats o fins i tot perversos com a les d'altres societats on la gent potser no han sentit parlar mai de Crist, crec que no és només una bufada d'aire fresc, sinó una ventolera que capgira coses, que pot fer reflexionar a molts, i que segur que porta persones a Crist.

S'hi poden formular algunes crítiques. El llenguatge és molt actual, molt directe, molt occidental, evidentment, distant del llenguatge del temps de Jesús i sense les formes el·líptiques dels orientals, però precisament per això és intel·ligible i atractiu avui. Els paisatges en bastants capítols són molt verds, amb abundant vegetació, cosa ben llunyana dels sequers i zones desèrtiques de la major part de Palestina. La figura de Joan Baptista tampoc és gens afortunada. Se'l presenta gairebé com un boig.

I, el que, a parer meu, és la major irrealitat de la sèrie: mostra una pràctica igualtat en les relacions home-dona. Les dones es mouen amb una gran naturalitat i llibertat en la vida col·lectiva, expressen obertament les seves

opinions, Maria Magdalena va sempre amb els altres deixebles –tots homes– com un membre més del grup, etc. Tot i que sabem que a Jesús l'acompanyaven i el servien també dones, i que fins i tot en això va ser capdavanter, qui tingui mínimes nocions de la societat del moment sap que és impensable que fos d'aquesta manera a Palestina fa més de 2000 anys.

També suscita crítiques el fet que un del apòstols, Mateu, sigui a la sèrie una persona autista. És presentat com a molt intel·ligent i amb una cultura superior a la de la resta de deixebles, però totalment asocial. És una discutible llicència de la ficció cinematogràfica, però que no afecta el nucli central. En tot cas, mostra que Jesús va escollir gent de tota mena perquè fossin els seus deixebles, no precisament les persones més magnífiques i rellevants.

De tota manera, les crítiques més importants, sorgides sobretot de cercles molt integristes nord-americans, però també d'alguns a Espanya i Amèrica Llatina, van dirigides a tres aspectes: haver fet Jesús “massa humà”, tenir un to proper al protestantisme i que algunes escenes que apareixen no surten als Evangelis.

La resposta a aquesta darrera, que hi ha ficció, es respon per si mateixa: és ficció i, per tant, amb detalls o formes no explícits o no presents als Evangelis. Però val la pena recordar el que podria ser una llarga llista de films religiosos clàssics: *Los diez Mandamientos*, *La Túnica Sagrada*, *Ben Hur*, *Quo Vadis*, *Barrabás*... on hi ha INFINITAMENT més ficció, amb moltes més llicències cinematogràfiques, i no per això se'ls desautoritza, sinó que s'entén que poden ser útils per donar a conèixer Crist o els seus deixebles, difondre la seva doctrina, i que aporten una emoció que pot ajudar a alguns a acostar-se a Déu.

O recordar la imatgeria, l'escultura o la pintura religiosa de tants segles. Creu algú que són reals bona part de les imatges de Jesús, de la Mare de Déu o dels sants? S'atreveix algú a fer un repàs als centenars d'imatges d'advocacions de la Mare de Déu –des de les romàniques a les més actuals– i dir que aquelles formes de vestir o de mostrar-se tenen res a veure amb el que seria Maria de Natzaret? I no per això ho rebutgem.

El to de “protestantisme” podria donar-se d'alguna forma, tenint en compte que els promotors són bàsicament evangelistes, però en els capítols que he visionat no he detectat res no assumible per un catòlic. Fins i tot el tracte a la Verge Maria és molt correcte.

La crítica de fer un Jesús “massa humà” té més contingut de fons. Una escriptora nord-americana deia que “és un joc perillós espiritual pels moderns començar a somiar nous, divertits i estranys escenaris

contemporanis per tal d'humanitzar a Jesús". És veritat. Hi ha el perill que això es produeixi. Hi ha inclús alguna escena a la sèrie que sense contenir cap error doctrinal seria perfectament prescindible. També cal tenir en compte aquesta escriptora quan diu que "al món mundà aquest Jesús li agrada perquè és inofensiu, no els molesta com el veritable".

A aquests crítics els respondria, però, que en el cas de *The Chosen* no és així del tot. El contingut, les frases, les vivències exposades (almenys fins ara, les de les primeres temporades) són absolutament fidels a l'Evangeli. Sense brusquedat i exposades amb amabilitat, però no són edulcorants. Les paraules de Jesús són, sistemàticament, les literals de l'Evangeli. I falta encara tot el referent a l'etapa final, la de màxima persecució i la passió. Per una altra banda, es van veient els seus miracles, cosa que indica que Crist no és només humà.

Sempre respectant opinions contràries, veiem en algunes de les crítiques posicions extremistes, fonamentalistes i gairebé conspiranoiques. Posicions de rebuig per ser protestants els creadors principals, o de convertir detalls irrellevants o menors en assumptes determinants. L'únic perill que entenem com a real, o no del tot, és el de presentar un Crist que sembli només humà.

En suma, és evident que la sèrie *The Chosen* no es perfecta i tampoc cal ser-ne un entusiasta com en són molts cristians, però que fent sumes i restes el balanç és molt positiu. El simple fet de fer arribar Jesús –i no deformat– a centenars de milions de persones ja és un actiu que voldríem que es multipliqués de les més diverses formes, també a l'audiovisual. I en la formació i la predicació pot ser molt útil aconsellar als fidels espectadors que la veuen que vagin més enllà, a les fonts, que no es quedin en el que surt a les pantalles sinó que llegeixin directament l'Evangeli i allí trobaran Crist amb precisió.

¹ Periodista i escriptor.